

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/74/2008

OPINIE O TRAKTACIE LIZBOŃSKIM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
12 października 2007 roku

- ❑ Sprawa przyjęcia przez Polskę traktatu lizbońskiego nie wzbudziła zainteresowania większości Polaków (60%). Ratyfikacją tego dokumentu interesuje się niespełna dwie piąte ankietowanych (37%), przy czym tylko stosunkowo mała grupa (7%) deklaruje duże zainteresowanie.

- ❑ Większość badanych (55%) opowiada się za ratyfikowaniem przez Prezydenta RP traktatu lizbońskiego.

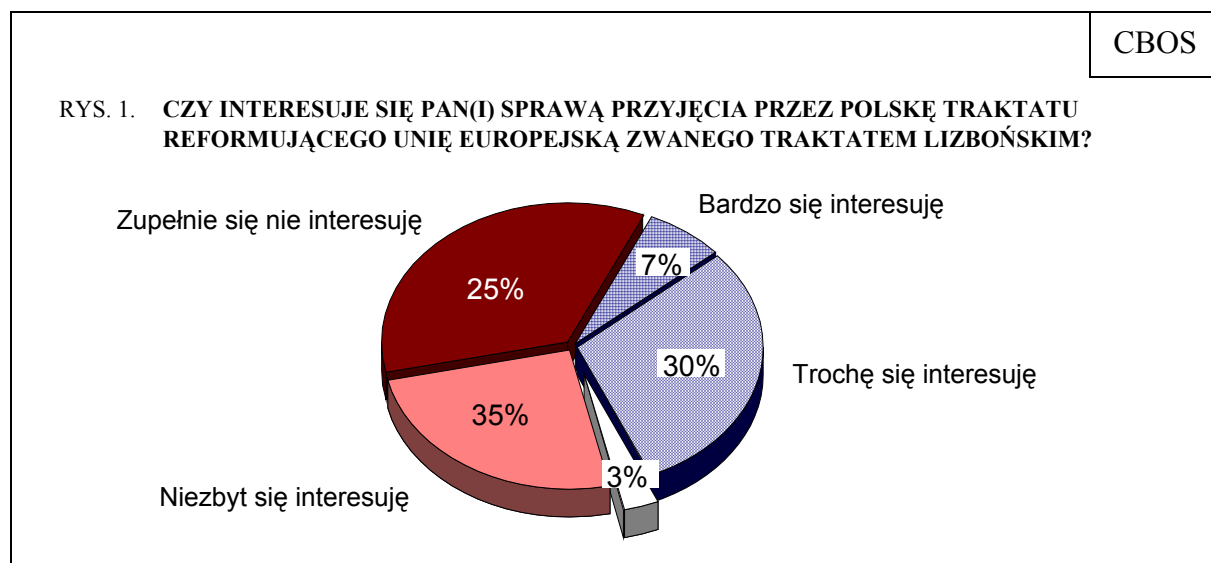
- ❑ Polacy spodziewają się na ogół pozytywnych skutków wejścia w życie traktatu lizbońskiego. W opinii ponad połowy ankietowanych, jego ratyfikacja przyczyni się do zacieśnienia współpracy między państwami członkowskimi Unii Europejskiej (54%) oraz poprawy funkcjonowania całej Wspólnoty (51%).

W ubiegłym miesiącu parlament przyjął ustawę upoważniającą głowę państwa do ratyfikacji traktatu lizbońskiego. Prezydent zapowiedział, że chciałby zatwierdzić traktat w czerwcu lub lipcu, o ile do tego czasu – zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami – parlament przyjmie nowelizację tzw. ustawy kompetencyjnej, która ma na nowo określić relacje polskich władz z instytucjami Unii Europejskiej. Choć mogło się wydawać, że kompromis między premierem i prezydentem pozwoli zakończyć konflikt wokół zatwierdzenia traktatu, rysujący się spór o kształt ustawy kompetencyjnej oddala perspektywę jego ratyfikacji.

ZAINTERESOWANIE SPRAWĄ PRZYJĘCIA TRAKTATU LIZBOŃSKIEGO

Emocje, jakie w środowisku politycznym wzbudza kwestia ratyfikacji traktatu z Lizbony, nie znajdują szerszego odzwierciedlenia w społeczeństwie¹. Sprawa przyjęcia przez Polskę tego dokumentu większości Polaków (60%) nie interesuje. Zainteresowanie ratyfikacją traktatu wyraża niespełna dwie piąte ankietowanych (37%), przy czym tylko stosunkowo mała grupa (7%) deklaruje, że bardzo interesuje się tą kwestią.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (215) zrealizowano w dniach 11–14 kwietnia 2008 roku na liczącej 1101 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Sprawą przyjęcia traktatu lizbońskiego częściej zainteresowani są mężczyźni (45%) niż kobiety (30%). Wynika to z generalnie większego zainteresowania mężczyzn polityką – dwie trzecie z nich deklaruje, że śledzi przynajmniej główne wydarzenia polityczne (w tym niemal co piąty z uwagą obserwuje, to co się dzieje w polityce), tymczasem podobne deklaracje składa tylko niespełna połowa kobiet (w tym zaledwie 6% z nich uważnie lub dość uważnie śledzi wydarzenia polityczne).

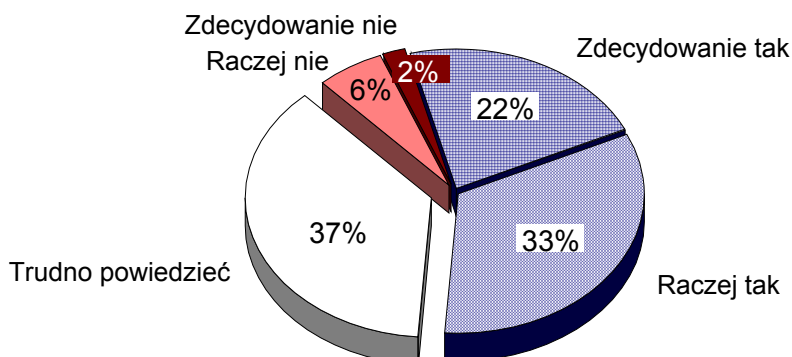
Podobny charakter ma zależność między zainteresowaniem sprawą przyjęcia traktatu z Lizbony a wykształceniem. Im wyższe wykształcenie, tym większe zainteresowanie polityką w ogóle, w tym również kwestią zatwierdzenia traktatu lizbońskiego. I tak np. przynajmniej główne wydarzenia polityczne śledzi ponad cztery piąte badanych z wykształceniem wyższym (82%, w tym 29% uważnie lub dość uważnie obserwuje, to co się dzieje w polityce) i jedynie nieco więcej niż co trzecia osoba z wykształceniem podstawowym (37%, w tym zaledwie 3% z nich uważnie śledzi rozwój wydarzeń politycznych). W konsekwencji liczba zainteresowanych kwestią zatwierdzenia traktatu z Lizbony wśród osób legitymujących się wyższym wykształceniem sięga 55%, a wśród badanych z wykształceniem podstawowym nie przekracza jednej czwartej (24%).

Wtórny charakter mają natomiast zależności między zainteresowaniem sprawą przyjęcia traktatu a wielkością miejsca zamieszkania i poziomem dochodów. Stosunkowo duże zainteresowanie tą kwestią mieszkańców największych miast oraz osób względnie dobrze sytuowanych wynika stąd, że w tych grupach jest proporcjonalnie dużo osób najlepiej wykształconych.

POPARCIE DLA RATYFIKACJI TRAKTATU LIZBOŃSKIEGO

Większość Polaków (55%) opowiada się za ratyfikacją przez prezydenta Lecha Kaczyńskiego traktatu lizbońskiego. Przeciw tej decyzji jest 8% ankietowanych. Duża grupa badanych (37%) nie ma wyrobionego zdania na ten temat.

RYS. 2. NIEDAWNO SEJM I SENAT OPOWIEDZIAŁY SIĘ ZA PRZYJĘCIEM PRZEZ POLSKĘ TRAKTATU LIZBOŃSKIEGO. CZY, PANA(I) ZDANIEM, PREZYDENT POWINIEN RATYFIKOWAĆ, ZATWIERDZIĆ TRAKTAT LIZBOŃSKI CZY TEŻ NIE?

We wszystkich grupach społeczno-demograficznych jest kilkakrotnie więcej zwolenników niż przeciwników ratyfikacji traktatu z Lizbony. Najczęściej decyzję o zatwierdzeniu tego dokumentu popierają osoby najlepiej wykształcone i sytuowane: badani legitymujący się wyższym wykształceniem (74%) oraz respondenci o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1200 zł (73%). W grupach społeczno-zawodowych są to głównie przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (71%) oraz właściciele firm (68%). Do największych zwolenników traktatu należą także uczniowie i studenci (74%).

Poparcie dla przyjęcia traktatu lizbońskiego przeważa w elektoratach wszystkich partii politycznych mających w naszych sondażach najwięcej zwolenników. Ratyfikacji tego dokumentu w zdecydowanej większości chcieliby sympatycy SLD i PO. Wątpliwości w tej kwestii stosunkowo najczęściej mają potencjalni wyborcy PiS, niemniej jednak także wśród nich odsetek zwolenników ratyfikacji traktatu lizbońskiego jest ponad dwukrotnie większy niż odsetek jej przeciwników.

Tabela 1

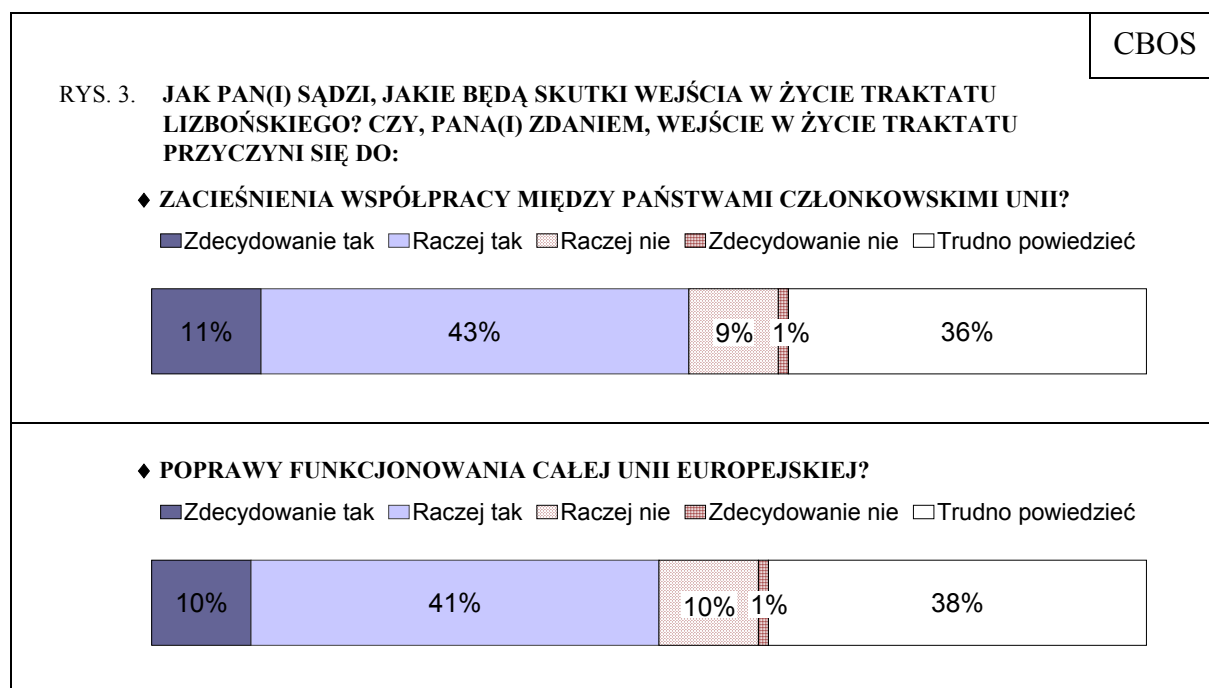
Elektoraty partyjne	Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent powinien ratyfikować, zatwierdzić traktat lizboński czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD*	81	4	15
PO	75	4	21
PSL*	59	0	41
PiS	47	21	32

* Rozkład opinii w elektoratach SLD i PSL należy uznać za przybliżony ze względu na niewielką liczbę zwolenników tych partii w badanej próbie

PRZEWIDYWANE SKUTKI PRZYJĘCIA TRAKTATU LIZBOŃSKIEGO

Według znawców problematyki europejskiej, uzgodnienie nowego dokumentu określającego funkcjonowanie Unii Europejskiej było niezbędne ze względu na trwający proces poszerzania Wspólnoty i związaną z tym konieczność reformy instytucji unijnych. Nowy traktat ma m.in. umożliwić sprostanie wyzwaniom globalizacyjnym oraz przyczynić się do wzmocnienia politycznej roli Unii Europejskiej.

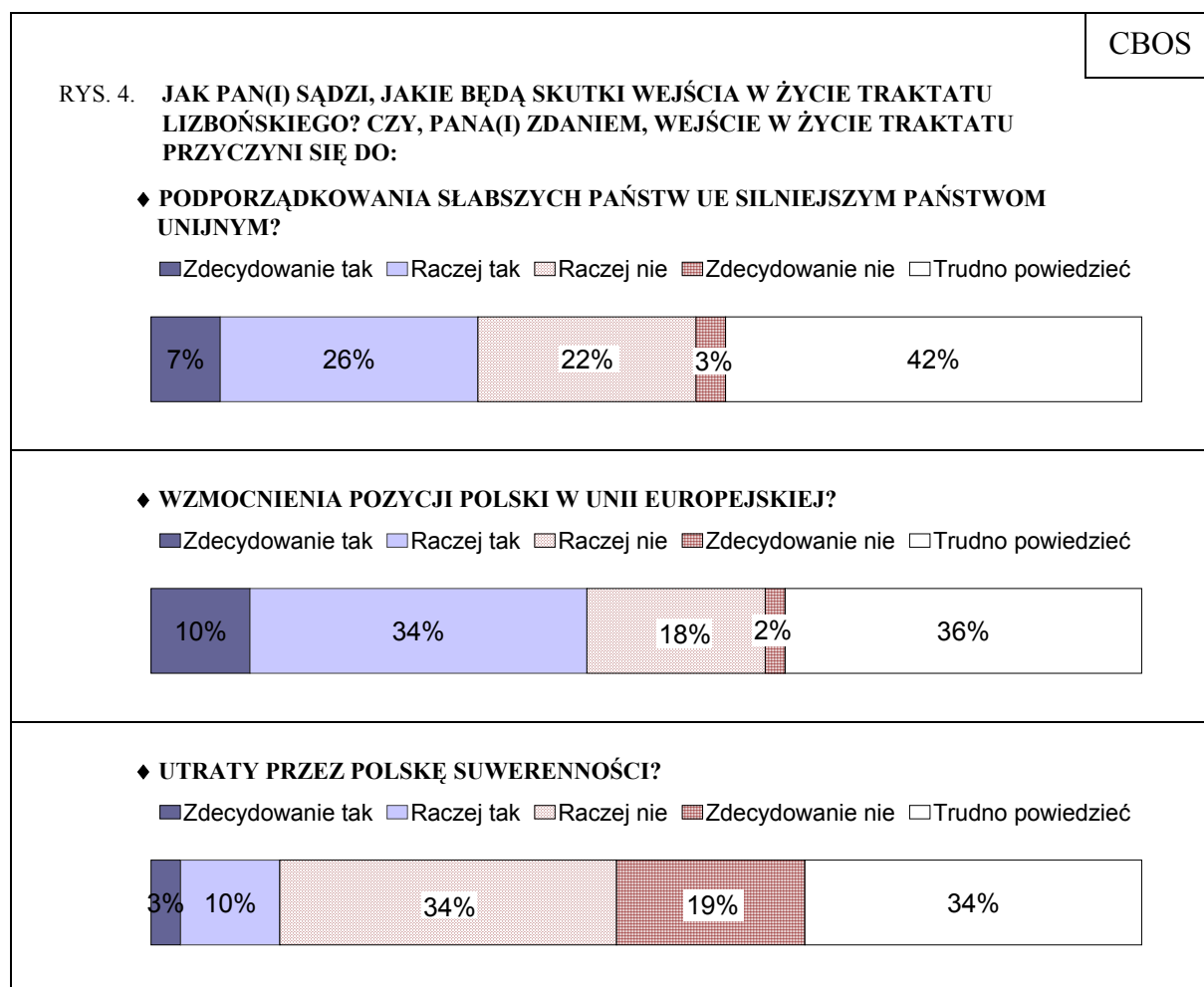
Mimo zapewne słabej orientacji w zapisach traktatu lizbońskiego Polacy spodziewają się, że jego przyjęcie będzie korzystne dla rozwoju integracji europejskiej. W opinii ponad połowy ankietowanych, wejście w życie tego dokumentu przyczyni się do zacieśnienia współpracy między państwami członkowskimi Unii (54%) oraz poprawy funkcjonowania całej Wspólnoty (51%).

Przewidywane zmiany systemu głosowania w Radzie Unii Europejskiej (stopniowe odchodzenie od systemu nicejskiego, uwzględniającego tzw. głosy ważne, i wprowadzenie zasady podwójnej większości) przy jednoczesnym zwiększeniu liczby dziedzin, co do których decyzje mają zapadać większością kwalifikowaną (a nie jak obecnie jednomyślnie) wzbudziły w Polsce obawy o zdominowanie Unii Europejskiej przez największe państwa unijne i osłabienie pozycji naszego kraju w tej organizacji. Opinia publiczna w Polsce tylko częściowo podziela te obawy. Wprawdzie przeważa przekonanie, że rozwiązania zawarte

w traktacie spowodują podporządkowanie słabszych państw unijnych państwom silniejszym (zgadza się z nim 33% badanych, odrzuca 25%), jednak obawy tego rodzaju raczej nie odnoszą się do Polski. Największa grupa badanych (44%) spodziewa się bowiem wzmocnienia pozycji naszego kraju w Unii po wejściu w życie traktatu. Tym bardziej bezzasadne są – w ocenie społecznej – obawy, że przyjęcie traktatu przyczyni się do utraty suwerenności przez Polskę. Zdaniem ponad połowy ankietowanych (53%), niezawisłość Polski nie jest zagrożona.

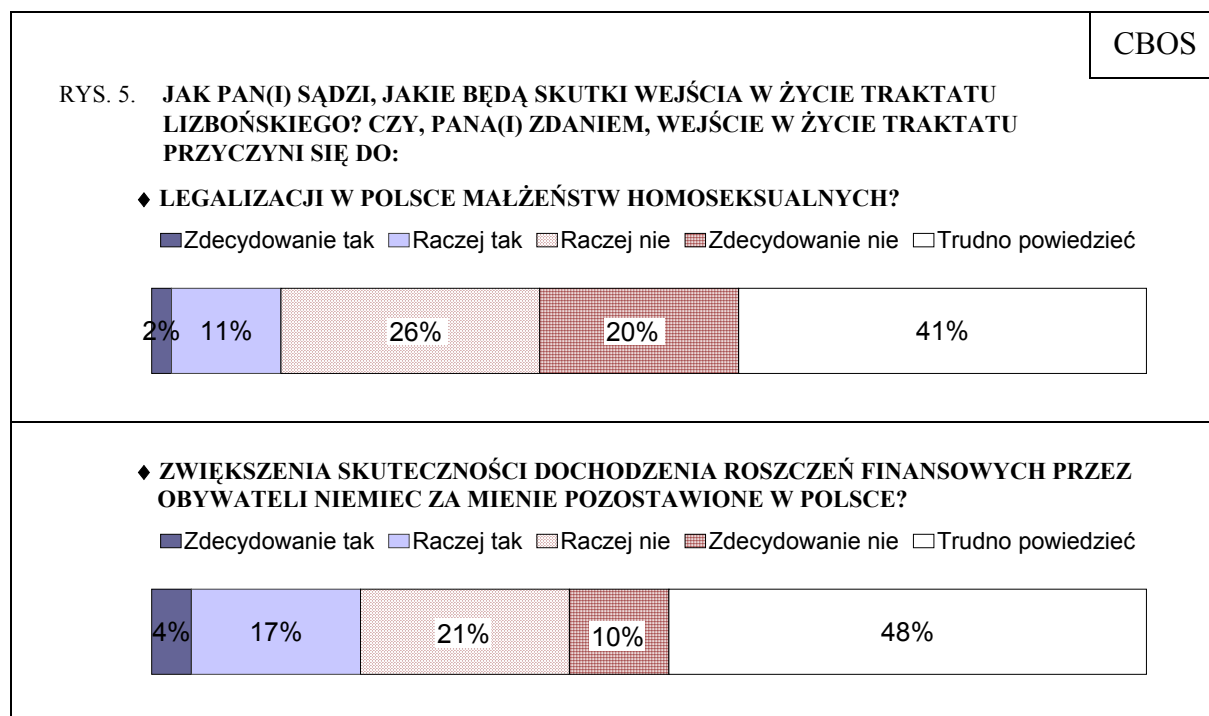

Część kwestii podnoszonych w dyskusji wokół ratyfikacji traktatu lizbońskiego dotyczy możliwych skutków przyjęcia Karty Praw Podstawowych. Choć zakres stosowania tego dokumentu ogranicza się jedynie do spraw będących przedmiotem unijnych regulacji, zdaniem niektórych środowisk politycznych, w tym polskiego prezydenta, jego przyjęcie mogłoby doprowadzić do legalizacji małżeństw homoseksualnych w naszym kraju, a także grozić roszczeniami majątkowymi ze strony Niemiec. Ze względu na tego rodzaju

wątpliwości Polska zdecydowała się przystąpić do protokołu brytyjskiego ograniczającego stosowanie Karty. Nie zamyka to jednak drogi do odstąpienia od niego w przyszłości.

Polacy nie podzielają opinii, że efektem przyjęcia traktatu lizbońskiego może być w przyszłości legalizacja małżeństw homoseksualnych w naszym kraju. Niemal połowa badanych (46%) jest zdania, że ratyfikacja tego dokumentu nie przyczyni się do uznania w Polsce małżeństw osób tej samej płci.

Niewiadomą są natomiast – w odczuciu społecznym – skutki przyjęcia traktatu dla skuteczności dochodzenia roszczeń finansowych przez obywateli Niemiec za mienie pozostawione w Polsce. Niemal połowa badanych (48%) nie ma na ten temat wyrobionej opinii. Zwiększenie skuteczności dochodzenia tych roszczeń przewiduje 21% badanych, a prawie co trzeci (31%) nie spodziewa się tego.

Na opinie o konsekwencjach wejścia w życie traktatu z Lizbony wpływają sympatie partyjne badanych. O pozytywnych skutkach przyjęcia traktatu przekonani są przede wszystkim zwolennicy SLD i PO. Najwięcej obaw z tym związanych mają potencjalni wyborcy PiS. Elektoraty czterech partii politycznych, cieszących się w naszych sondażach największym poparciem społecznym, zgadzają się co do tego, że wejście w życie traktatu lizbońskiego przyczyni się do pogłębienia procesu europejskiej integracji: zacieśnienia współpracy między państwami członkowskimi Wspólnoty oraz poprawy funkcjonowania

całej Unii. Zwolennicy żadnego z ugrupowań nie podzielają raczej obaw związanych z utratą przez Polskę suwerenności czy koniecznością legalizacji małżeństw homoseksualnych po wejściu w życie traktatu z Lizbony. Niepokój elektoratów PiS i PSL budzi natomiast wizja zdominowania Unii Europejskiej przez największe i najsilniejsze państwa członkowskie. Zwolennicy PiS mają dodatkowo wątpliwości, czy po wejściu w życie traktatu lizbońskiego pozycja Polski w Unii będzie mocniejsza czy też słabsza niż obecnie. Kontrowersje w elektoratach wywołuje ponadto kwestia ewentualnych niemieckich roszczeń. W opinii sympatyków SLD i PO, przyjęcie traktatu raczej nie spowoduje zwiększenia skuteczności roszczeń majątkowych obywateli Niemiec. Obawy takie żywią natomiast przeważające grupy potencjalnych wyborców PiS, a także PSL.

Tabela 2

Jak Pan(i) sądzi, jakie będą skutki wejścia w życie traktatu lizbońskiego? Czy, Pana(i) zdaniem, wejście w życie traktatu przyczyni się do:	Elektoraty partyjne			
	SLD*	PO	PSL*	PiS
	w procentach			
◆ zacieśnienia współpracy między państwami członkowskimi Unii?				
Tak	73	71	67	46
Nie	5	8	0	23
Trudno powiedzieć	22	21	33	31
◆ poprawy funkcjonowania całej Unii?				
Tak	76	67	66	47
Nie	2	10	5	17
Trudno powiedzieć	22	23	29	36
◆ podporządkowania słabszych państw UE silniejszym państwom unijnym?				
Tak	35	30	36	45
Nie	38	40	18	23
Trudno powiedzieć	27	30	46	32
◆ wzmocnienia pozycji Polski w Unii Europejskiej?				
Tak	73	59	47	34
Nie	7	18	14	33
Trudno powiedzieć	20	23	39	33
◆ utraty przez Polskę suwerenności?				
Tak	3	10	3	26
Nie	79	69	54	48
Trudno powiedzieć	18	21	43	26
◆ legalizacji w Polsce małżeństw homoseksualnych?				
Tak	6	11	17	21
Nie	58	63	38	44
Trudno powiedzieć	36	26	45	35
◆ zwiększenia skuteczności dochodzenia roszczeń finansowych przez obywateli Niemiec za mienie pozostawione w Polsce?				
Tak	13	19	30	35
Nie	54	46	26	22
Trudno powiedzieć	33	35	44	43

* Rozkład opinii w elektoratach SLD i PSL należy uznać za przybliżony ze względu na niewielką liczbę zwolenników tych partii w badanej próbie

Przewidywane skutki wejścia w życie traktatu lizbońskiego w zróżnicowanym stopniu wpływają na stosunek do jego ratyfikacji. Jak wynika z analizy korelacji, poparcie dla zatwierdzenia tego dokumentu łączy się głównie z przekonaniem, że jego wejście w życie przyczyni się do rozwoju integracji europejskiej: poprawy funkcjonowania całej Unii i zacieśnienia współpracy między państwami członkowskimi. Ponadto akceptacja ratyfikacji traktatu silnie wiąże się z brakiem obaw o zagrożenie suwerenności naszego kraju. Poparcie dla traktatu w wyraźny sposób łączy się także z oczekiwaniem wzmocnienia pozycji Polski w UE oraz odrzuceniem argumentów, że skutkiem jego zatwierdzenia będzie legalizacja w naszym kraju małżeństw homoseksualnych oraz zwiększenie skuteczności dochodzenia roszczeń majątkowych przez Niemców.

Istotne, choć mniejsze znaczenie mają postrzegane skutki wejścia w życie traktatu dla układu sił wewnątrz Unii Europejskiej. Poparciowi dla ratyfikacji traktatu sprzyja zatem przekonanie, że efektem jego przyjęcia nie będzie zdominowanie Unii Europejskiej przez najsilniejsze państwa członkowskie.

Tabela 3

Związek między poparciem dla ratyfikacji traktatu lizbońskiego a oceną skutków wejścia w życie tego dokumentu	
	Wartość współczynnika R Pearsona*
Poprawa funkcjonowania całej UE	0,48
Utrata przez Polskę suwerenności	-0,47
Zacieśnienie współpracy między państwami członkowskimi UE	0,46
Wzmocnienie pozycji Polski w UE	0,33
Legalizacja w Polsce małżeństw homoseksualnych	-0,32
Zwiększenie skuteczności dochodzenia roszczeń finansowych przez obywateli Niemiec za mienie pozostawione w Polsce	-0,30
Podporządkowanie słabszych państw UE silniejszym państwom unijnym	-0,16

★

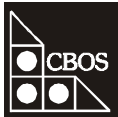
★

★

Kwestia ratyfikacji przez Polskę traktatu lizbońskiego wywołała kontrowersje polityczne i doprowadziła do konfliktu między głównymi ośrodkami władzy w naszym kraju. Mimo towarzyszących jej emocji Polacy mało się interesują sprawą przyjęcia traktatu. Dotychczasowe pozytywne doświadczenia związane z obecnością Polski w Unii Europejskiej sprawiają jednak, że większość polskiego społeczeństwa opowiada się za ratyfikacją tego

dokumentu przez prezydenta. Zadowolenie z dotychczasowych efektów członkostwa, w tym m.in. coraz lepsze oceny pozycji naszego kraju w Unii Europejskiej i wzrastające poczucie własnej wartości, sprzyja zmniejszeniu się obaw przed umacnianiem procesu integracji europejskiej.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy interesuje się Pan(i) sprawą przyjęcia przez Polskę traktatu reformującego Unię Europejską, zwanego traktatem lizbońskim?

(%)

	Interesuję się	Nie interesuję się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	37	60	3	1101
Płeć				
Mężczyźni	45	53	2	524
Kobiety	30	65	4	577
Wiek				
18-24 lata	38	59	3	159
25-34	35	62	3	205
35-44	33	67	0	180
45-54	38	60	2	180
55-64	46	50	4	181
65 lat i więcej	35	59	7	196
Miejsce zamieszkania				
Wieś	25	71	5	410
Miasto do 20 tys.	34	63	2	151
20-100 tys.	48	51	1	215
101-500 tys.	37	61	2	171
501 tys. i więcej mieszk.	59	37	4	155
Wykształcenie				
Podstawowe	24	70	6	291
Zasadnicze zawodowe	31	68	1	282
Średnie	45	53	2	373
Wyższe	55	42	3	156
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	48	49	3	98
Prac.umysł.niż.szczegła	49	49	2	90
Pracownicy fiz.- umysł.	34	61	5	89
Robotnicy wykwalifikowani	35	62	2	131
Robotnicy niewykwalifik.	22	78	0	53
Rolnicy	18	78	4	33
Pracujący na własny rach.	45	52	3	41
Bierni zawodowo				
Renciści	26	69	6	106
Emeryci	42	54	5	253
Uczniowie i studenci	49	51	0	90
Bezrobotni	21	77	3	85
Gospodynie domowe i inni	34	62	4	33
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	46	53	2	155
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	28	69	3	75
sekt. pryw. poza rolnict.	40	57	3	279
prywatnym gosp. rolnym	22	75	3	43
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	13	85	2	66
301-500	32	64	4	104
501-900	38	58	3	237
901-1200	40	56	4	145
Powyżej 1200 zł	61	34	5	144
Ocena własnych war. mater.				
Złe	28	68	4	199
Średnie	33	64	3	528
Dobre	48	49	4	374
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	42	55	3	39
Raz w tygodniu	36	60	4	554
1-2 razy w miesiącu	30	67	2	199
Kilka razy w roku	39	58	3	198
W ogóle nie uczestniczy	49	48	3	110
Poglądy polityczne				
Lewica	54	44	2	126
Centrum	39	59	2	323
Prawica	53	46	1	355
Trudno powiedzieć	9	84	7	297

Tabela 2. Niedawno Sejm i Senat opowiedziały się za przyjęciem przez Polskę traktatu lizbońskiego. Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent powinien ratyfikować, zatwierdzić traktat lizboński czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	55	8	37	1101
Płeć				
Mężczyźni	62	10	28	524
Kobiety	49	7	44	577
Wiek				
18-24 lata	62	9	30	159
25-34	60	10	30	205
35-44	48	9	43	180
45-54	55	6	38	180
55-64	59	6	35	181
65 lat i więcej	47	9	44	196
Miejsce zamieszkania				
Wieś	41	10	50	410
Miasto do 20 tys.	59	5	36	151
20-100 tys.	64	7	29	215
101-500 tys.	65	8	28	171
501 tys. i więcej mieszk.	67	8	25	155
Wykształcenie				
Podstawowe	44	8	48	291
Zasadnicze zawodowe	49	9	42	282
Średnie	60	7	33	373
Wyższe	74	8	18	156
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	71	6	22	98
Prac.umysł.niż.szczebła	63	12	25	90
Pracownicy fiz.- umysł.	49	6	44	89
Robotnicy wykwalifikowani	55	10	35	131
Robotnicy niewykwalifik.	44	10	46	53
Rolnicy	31	6	63	33
Pracujący na własny rach.	68	3	29	41
Bierni zawodowo				
Renciści	42	8	50	106
Emeryci	52	8	40	253
Uczniowie i studenci	74	8	18	90
Bezrobotni	53	8	39	85
Gospodynie domowe i inni	47	6	47	33
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	64	10	25	155
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	43	5	52	75
sekt. pryw. poza rolnict.	59	9	32	279
prywatnym gosp. rolnym	37	4	59	43
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	45	12	43	66
301-500	50	9	41	104
501-900	53	8	39	237
901-1200	59	12	29	145
Powyżej 1200 zł	73	3	24	144
Ocena własnych war. mater.				
Złe	44	10	46	199
Średnie	50	9	41	528
Dobre	68	6	27	374
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	48	14	38	39
Raz w tygodniu	54	9	37	554
1-2 razy w miesiącu	50	7	43	199
Kilka razy w roku	62	6	32	198
W ogóle nie uczestniczy	61	8	31	110
Poglądy polityczne				
Lewica	75	5	20	126
Centrum	62	7	31	323
Prawica	66	12	22	355
Trudno powiedzieć	27	6	68	297

Tabela 3. Jak Pan(i) sądzi, jakie będą skutki wejścia w życie traktatu lizbońskiego? Czy, Pana(i) zdaniem, wejście w życie traktatu przyczyni się do **zacieśnienia współpracy między państwami członkowskimi Unii?**

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	54	10	36	1101
Płeć				
Mężczyźni	59	13	29	524
Kobiety	50	8	42	577
Wiek				
18-24 lata	58	9	34	159
25-34	62	12	27	205
35-44	49	12	39	180
45-54	59	9	32	180
55-64	54	11	35	181
65 lat i więcej	44	9	46	196
Miejsce zamieszkania				
Wieś	45	10	45	410
Miasto do 20 tys.	55	8	37	151
20-100 tys.	66	8	26	215
101-500 tys.	59	13	28	171
501 tys. i więcej mieszk.	56	14	29	155
Wykształcenie				
Podstawowe	41	10	49	291
Zasadnicze zawodowe	51	8	41	282
Średnie	62	11	28	373
Wyższe	66	14	20	156
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	66	16	18	98
Prac. umysł. niż. szczebla	61	16	23	90
Pracownicy fiz.- umysł.	53	14	33	89
Robotnicy wykwalifikowani	60	7	33	131
Robotnicy niewykwalifik.	53	3	44	53
Rolnicy	33	9	58	33
Pracujący na własny rach.	70	0	30	41
Bierni zawodowo				
Renciści	42	12	46	106
Emeryci	49	9	42	253
Uczniowie i studenci	67	10	23	90
Bezrobotni	45	11	43	85
Gospodynie domowe i inni	48	9	42	33
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	62	17	21	155
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	47	11	42	75
sekt. pryw. poza rolnict.	63	8	29	279
prywatnym gosp. rolnym	29	4	67	43
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	38	11	51	66
301-500	59	11	30	104
501-900	53	10	37	237
901-1200	53	15	32	145
Powyżej 1200 zł	70	9	21	144
Ocena własnych war. mater.				
Złe	43	13	44	199
Średnie	51	10	39	528
Dobre	65	9	26	374
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	45	20	35	39
Raz w tygodniu	53	10	37	554
1-2 razy w miesiącu	54	10	35	199
Kilka razy w roku	57	9	34	198
W ogóle nie uczestniczy	58	11	31	110
Poglądy polityczne				
Lewica	71	8	21	126
Centrum	57	11	32	323
Prawica	61	14	25	355
Trudno powiedzieć	36	6	58	297

Tabela 4. Jak Pan(i) sądzi, jakie będą skutki wejścia w życie traktatu lizbońskiego? Czy, Pana(i) zdaniem, wejście w życie traktatu przyczyni się do **poprawy funkcjonowania całej Unii Europejskiej?**

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	51	11	38	1101
Płeć				
Mężczyźni	57	13	30	524
Kobiety	46	10	44	577
Wiek				
18-24 lata	55	11	34	159
25-34	53	16	31	205
35-44	45	12	43	180
45-54	60	7	34	180
55-64	53	11	36	181
65 lat i więcej	41	11	48	196
Miejsce zamieszkania				
Wieś	40	11	49	410
Miasto do 20 tys.	53	6	41	151
20-100 tys.	63	10	27	215
101-500 tys.	56	18	25	171
501 tys. i więcej mieszk.	55	12	32	155
Wykształcenie				
Podstawowe	36	11	52	291
Zasadnicze zawodowe	48	10	42	282
Średnie	60	11	29	373
Wyższe	63	15	22	156
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	61	14	25	98
Prac. umysł. niż. szczebla	54	17	29	90
Pracownicy fiz.- umysł.	57	12	31	89
Robotnicy wykwalifikowani	59	6	35	131
Robotnicy niewykwalifik.	40	12	48	53
Rolnicy	39	9	52	33
Pracujący na własny rach.	68	2	29	41
Bierni zawodowo				
Renciści	44	12	45	106
Emeryci	45	11	44	253
Uczniowie i studenci	65	12	23	90
Bezrobotni	38	15	47	85
Gospodynie domowe i inni	41	13	46	33
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	60	16	24	155
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	45	11	44	75
sekt. pryw. poza rolnict.	59	9	32	279
prywatnym gosp. rolnym	37	4	58	43
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	33	13	55	66
301-500	50	12	38	104
501-900	51	10	39	237
901-1200	57	12	31	145
Powyżej 1200 zł	66	11	23	144
Ocena własnych war. mater.				
Złe	38	18	45	199
Średnie	50	10	40	528
Dobre	60	10	30	374
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	47	19	34	39
Raz w tygodniu	49	11	40	554
1-2 razy w miesiącu	50	11	38	199
Kilka razy w roku	53	12	35	198
W ogóle nie uczestniczy	59	11	30	110
Poglądy polityczne				
Lewica	63	13	24	126
Centrum	57	11	32	323
Prawica	61	14	25	355
Trudno powiedzieć	28	8	64	297

Tabela 5. Jak Pan(i) sądzi, jakie będą skutki wejścia w życie traktatu lizbońskiego? Czy, Pana(i) zdaniem, wejście w życie traktatu przyczyni się do **podporządkowania słabszych państw UE silniejszym państwom unijnym?**

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	33	25	42	1101
Płeć				
Mężczyźni	35	30	35	524
Kobiety	31	21	48	577
Wiek				
18-24 lata	32	32	35	159
25-34	36	26	38	205
35-44	33	19	48	180
45-54	29	29	42	180
55-64	35	28	37	181
65 lat i więcej	31	19	50	196
Miejsce zamieszkania				
Wieś	27	20	53	410
Miasto do 20 tys.	26	25	48	151
20-100 tys.	38	30	32	215
101-500 tys.	41	28	32	171
501 tys. i więcej mieszk.	39	30	31	155
Wykształcenie				
Podstawowe	26	21	53	291
Zasadnicze zawodowe	32	22	47	282
Średnie	37	28	35	373
Wyższe	39	33	28	156
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	38	31	30	98
Prac. umysł. niż. szczebla	47	23	29	90
Pracownicy fiz.- umysł.	33	29	38	89
Robotnicy wykwalifikowani	33	25	42	131
Robotnicy niewykwalifik.	22	17	61	53
Rolnicy	30	12	58	33
Pracujący na własny rach.	42	23	35	41
Bierni zawodowo				
Renciści	33	15	52	106
Emeryci	32	24	45	253
Uczniowie i studenci	29	46	26	90
Bezrobotni	27	26	47	85
Gospodynie domowe i inni	20	24	57	33
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	42	34	23	155
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	37	16	47	75
sekt. pryw. poza rolnict.	33	25	42	279
prywatnym gosp. rolnym	26	9	65	43
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	32	12	57	66
301-500	37	22	41	104
501-900	31	27	42	237
901-1200	32	28	40	145
Powyżej 1200 zł	37	36	26	144
Ocena własnych war. mater.				
Złe	34	17	49	199
Średnie	32	22	46	528
Dobre	34	35	32	374
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	41	13	46	39
Raz w tygodniu	33	25	42	554
1-2 razy w miesiącu	28	26	47	199
Kilka razy w roku	34	26	40	198
W ogóle nie uczestniczy	37	32	32	110
Poglądy polityczne				
Lewica	47	30	23	126
Centrum	32	29	39	323
Prawica	39	31	29	355
Trudno powiedzieć	20	13	67	297

Tabela 6. Jak Pan(i) sądzi, jakie będą skutki wejścia w życie traktatu lizbońskiego? Czy, Pana(i) zdaniem, wejście w życie traktatu przyczyni się do **wzmocnienia pozycji Polski w Unii Europejskiej?**

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	20	36	1101
Płeć				
Mężczyźni	44	27	30	524
Kobiety	43	14	42	577
Wiek				
18-24 lata	42	27	31	159
25-34	47	25	28	205
35-44	38	22	39	180
45-54	47	19	34	180
55-64	49	13	38	181
65 lat i więcej	38	15	48	196
Miejsce zamieszkania				
Wieś	34	17	49	410
Miasto do 20 tys.	48	17	34	151
20-100 tys.	55	17	28	215
101-500 tys.	50	23	27	171
501 tys. i więcej mieszk.	42	31	27	155
Wykształcenie				
Podstawowe	33	18	49	291
Zasadnicze zawodowe	44	15	41	282
Średnie	48	23	28	373
Wyższe	51	26	23	156
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	48	29	23	98
Prac. umysł. niż. szczebla	45	28	27	90
Pracownicy fiz.- umysł.	41	28	31	89
Robotnicy wykwalifikowani	43	21	36	131
Robotnicy niewykwalifik.	36	25	40	53
Rolnicy	24	22	54	33
Pracujący na własny rach.	57	16	27	41
Bierni zawodowo				
Renciści	39	14	47	106
Emeryci	42	14	44	253
Uczniowie i studenci	50	28	22	90
Bezrobotni	44	15	41	85
Gospodynie domowe i inni	52	4	44	33
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	48	30	22	155
spółce właścicieli	31	27	42	75
prywatnych i państwa	47	22	31	279
sekt. pryw. poza rolnict.	25	16	60	43
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	35	16	49	66
301-500	46	16	38	104
501-900	44	20	36	237
901-1200	51	19	30	145
Powyżej 1200 zł	53	20	27	144
Ocena własnych war. mater.				
Złe	35	25	41	199
Średnie	43	17	40	528
Dobre	48	22	29	374
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	40	26	35	39
Raz w tygodniu	42	19	39	554
1-2 razy w miesiącu	39	21	39	199
Kilka razy w roku	51	18	31	198
W ogóle nie uczestniczy	47	26	27	110
Poglądy polityczne				
Lewica	59	19	22	126
Centrum	47	19	34	323
Prawica	51	24	25	355
Trudno powiedzieć	25	16	59	297

Tabela 7. Jak Pan(i) sądzi, jakie będą skutki wejścia w życie traktatu lizbońskiego? Czy, Pana(i) zdaniem, wejście w życie traktatu przyczyni się do **utrąty przez Polskę suwerenności**?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	53	34	1101
Płeć				
Mężczyźni	15	60	25	524
Kobiety	11	47	42	577
Wiek				
18-24 lata	15	57	28	159
25-34	15	58	27	205
35-44	11	50	40	180
45-54	9	61	30	180
55-64	11	55	34	181
65 lat i więcej	15	40	44	196
Miejsce zamieszkania				
Wieś	12	42	45	410
Miasto do 20 tys.	11	57	32	151
20-100 tys.	15	59	26	215
101-500 tys.	15	60	25	171
501 tys. i więcej mieszk.	10	65	25	155
Wykształcenie				
Podstawowe	14	38	47	291
Zasadnicze zawodowe	10	49	41	282
Średnie	14	61	25	373
Wyższe	12	70	18	156
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	13	69	18	98
Prac. umysł. niż. szczebla	12	64	23	90
Pracownicy fiz.- umysł.	11	59	31	89
Robotnicy wykwalifikowani	6	62	31	131
Robotnicy niewykwalifik.	18	35	47	53
Rolnicy	18	34	48	33
Pracujący na własny rach.	10	67	23	41
Bierni zawodowo				
Renciści	9	43	48	106
Emeryci	15	46	39	253
Uczniowie i studenci	20	61	19	90
Bezrobotni	16	44	40	85
Gospodynie domowe i inni	7	52	41	33
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	12	68	20	155
spółce właścicieli	6	59	35	75
prywatnych i państwa	12	58	30	279
sekt. pryw. poza rolnict.	14	33	53	43
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	12	39	49	66
301-500	14	53	33	104
501-900	12	51	37	237
901-1200	13	58	30	145
Powyżej 1200 zł	13	66	22	144
Ocena własnych war. mater.				
Złe	16	44	40	199
Średnie	13	49	38	528
Dobre	11	65	25	374
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	19	40	41	39
Raz w tygodniu	14	51	36	554
1-2 razy w miesiącu	12	52	36	199
Kilka razy w roku	10	59	32	198
W ogóle nie uczestniczy	12	65	22	110
Poglądy polityczne				
Lewica	12	69	19	126
Centrum	12	57	31	323
Prawica	17	62	22	355
Trudno powiedzieć	9	33	58	297

Tabela 8. Jak Pan(i) sądzi, jakie będą skutki wejścia w życie traktatu lizbońskiego? Czy, Pana(i) zdaniem, wejście w życie traktatu przyczyni się do **legalizacji w Polsce małżeństw homoseksualnych?**

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	46	41	1101
Płeć				
Mężczyźni	14	50	36	524
Kobiety	12	42	46	577
Wiek				
18-24 lata	16	50	35	159
25-34	9	55	36	205
35-44	14	43	44	180
45-54	15	45	40	180
55-64	13	48	39	181
65 lat i więcej	13	34	53	196
Miejsce zamieszkania				
Wieś	13	34	54	410
Miasto do 20 tys.	7	47	46	151
20-100 tys.	17	52	31	215
101-500 tys.	16	51	34	171
501 tys.i więcej mieszk.	10	63	27	155
Wykształcenie				
Podstawowe	10	36	54	291
Zasadnicze zawodowe	12	41	47	282
Średnie	15	52	33	373
Wyższe	13	59	28	156
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	12	61	27	98
Prac.umysł.niż.szczebła	13	57	30	90
Pracownicy fiz.- umysł.	16	49	36	89
Robotnicy wykwalifikowani	14	46	40	131
Robotnicy niewykwalifik.	18	31	51	53
Rolnicy	13	23	64	33
Pracujący na własny rach.	14	49	38	41
Bierni zawodowo				
Renciści	15	29	56	106
Emeryci	11	41	48	253
Uczniowie i studenci	15	58	27	90
Bezrobotni	8	51	41	85
Gospodynie domowe i inni	8	49	43	33
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	15	60	25	155
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	12	49	39	75
sekt. pryw. poza rolnict.	14	46	40	279
prywatnym gosp. rolnym	10	23	67	43
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	15	33	52	66
301-500	14	50	36	104
501-900	15	45	40	237
901-1200	16	45	38	145
Powyżej 1200 zł	11	58	31	144
Ocena własnych war. mater.				
Złe	13	36	50	199
Średnie	13	43	44	528
Dobre	12	55	33	374
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	31	22	47	39
Raz w tygodniu	12	44	44	554
1-2 razy w miesiącu	12	45	42	199
Kilka razy w roku	13	47	40	198
W ogóle nie uczestniczy	11	61	28	110
Poglądy polityczne				
Lewica	10	62	28	126
Centrum	11	52	37	323
Prawica	19	50	31	355
Trudno powiedzieć	9	28	63	297

Tabela 9. Jak Pan(i) sądzi, jakie będą skutki wejścia w życie traktatu lizbońskiego? Czy, Pana(i) zdaniem, wejście w życie traktatu przyczyni się do **zwiększenia skuteczności dochodzenia roszczeń finansowych przez obywateli Niemiec za mienie pozostawione w Polsce?**

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	31	48	1100
Płeć				
Mężczyźni	24	37	40	524
Kobiety	18	26	55	576
Wiek				
18-24 lata	21	27	52	159
25-34	24	33	43	205
35-44	18	31	51	180
45-54	21	34	45	180
55-64	22	36	41	180
65 lat i więcej	19	25	56	196
Miejsce zamieszkania				
Wieś	19	21	59	410
Miasto do 20 tys.	17	30	53	151
20-100 tys.	19	39	42	215
101-500 tys.	29	36	36	170
501 tys. i więcej mieszk.	24	43	33	155
Wykształcenie				
Podstawowe	17	21	62	291
Zasadnicze zawodowe	21	26	53	281
Średnie	21	37	41	373
Wyższe	26	45	29	156
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	28	45	27	98
Prac.umysł.niż.szczebła	24	36	40	90
Pracownicy fiz.- umysł.	27	32	40	89
Robotnicy wykwalifikowani	19	36	45	131
Robotnicy niewykwalifik.	19	22	60	53
Rolnicy	21	10	69	33
Pracujący na własny rach.	17	38	45	41
Bierni zawodowo				
Renciści	20	18	62	105
Emeryci	20	30	50	253
Uczniowie i studenci	21	31	48	90
Bezrobotni	15	30	55	85
Gospodynie domowe i inni	14	37	49	33
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	28	42	30	155
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	19	32	49	75
sekt. pryw. poza rolnict.	21	34	46	279
prywatnym gosp. rolnym	16	11	73	43
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	23	14	62	66
301-500	28	33	39	104
501-900	21	34	46	237
901-1200	18	35	47	145
Powyżej 1200 zł	26	42	32	143
Ocena własnych war. mater.				
Złe	22	20	57	198
Średnie	20	28	52	528
Dobre	22	41	37	374
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	45	7	48	39
Raz w tygodniu	20	29	51	553
1-2 razy w miesiącu	20	32	48	199
Kilka razy w roku	20	37	43	198
W ogóle nie uczestniczy	22	40	38	110
Poglądy polityczne				
Lewica	26	44	30	126
Centrum	18	37	46	323
Prawica	28	36	36	354
Trudno powiedzieć	14	13	72	297